

FACKTUELLT

SEKO post • Klubb Terminaler Stockholm

Nr 1/jan 1999

Pensionsstiftelsen säljer ut Tomteboda och Årsta

■ Postens pensionsstiftelse planerar att sälja samtliga brev- och paketsorterings-terminaler. Syftet med försäljningen är att minska fondens ägande i fastigheter och öka andelen aktier och andra värdepapper. Postkoncernen svarar idag för ca 97 procent av hyresintäkterna i berörda fastigheter. Som regel har Posten långa hyreskontrakt för sorteringsverksamheten. För Årsta (Sth Syd) har man nyligen tecknat ett tioårigt hyreskontrakt och Tomtebodas kontrakt löper t.o.m

år 2005. En eventuell försäljning uppges inte beröra sorteringsverksamheten i terminalerna. Målet är att samtliga hus ska säljas under 1999.

De terminaler som berörs inom Brev är Årsta, Tomteboda, Sundsvall, Norrköping, Västerås, Alvesta, Linköping, Malmö och Göteborg.

/JÅ

Läs mer om bakgrunden till försäljningen på sid 11 samt i intervjun med Bertil Nilsson på sid 6.

Sth Syd, kl. 11.50 den 21 januari 1999. Samtidigt som bygget pågår med högsta fart planerar Pensionsstiftelsen en försäljning.

Terminalklubben

kallar till

ÅRSMÖTE

Lördag den 27 februari kl. 13.00
Lokal: Medborgarhuset

Efter mötet bjuder klubben på middag.
Anmälan senast den 22 februari
Anmälningssblankett på nästa sida!

Välkomna! /Styrelsen

Intervju med
Bertil Nilsson
Sid 6

Terminalklubben på Internet:
<http://home.swipnet.se/terminalklubben/>

Terminalklubbens almanacka våren 1999

Datum	Aktivitet	Kommentar
Januari 21	Styrelsemöte	Årsta
28	Företagskommitté	Alla terminaler i landet träffas
Februari 11	Styrelsemöte	Tomteboda
19	Sista dag för motioner	Lämnas till Terminalklubben
25	Styrelsemöte	Klara
27	Klubbens årsmöte	
Mars 4-5	Styrelsekonferens	
8	Företagskommittén	Årsmöte
11	Avdelningens representantskap	Årsmöte
30	Koncernkommittén	Årsmöte
31	Styrelsemöte	Årsta
April 29	Styrelsemöte	Tomteboda
29	Stor SEKO-fest med bl.a. Ronny Eriksson (arr. SEKO-Sth)	Biljetter släpps 1 februari
Maj 27	Styrelsemöte	Klara
Juni 1-3	SEKO:s förbundsmöte	
17	Styrelsemöte	Årsta
Augusti 19	Styrelsemöte	Tomteboda
Tisdagar kl. 9.00	Arbetsutskottet	Klara, klubbexpeditionen
Fredag kl. 13.00 i jämna v	Samverkansgrupp Sth Syd	
19/2, 19/3, 16/4, 28/5, 11/6,	Samverkansgrupp Tomteboda	
20/8		
21/4, 11/6	Gemensam samverkansgrupp Terminal Stockholm	

Normalbrev
 Avs: SEKO post
 Terminalklubben Stockholm
 107 00 STOCKHOLM

Ja, jag kommer på Terminalklubbens
 årsmöte och middag!

.....
 Namn

.....
 Sektion

Jag vill ha vegetarisk mat

Avgift betald
 Taxe perque
 Sverige

**SEKO Klubb Terminaler
 Plan 3**

107 00 STOCKHOLM

Dagsläget i projekt Syd: Konturerna kan skönjas

■ Efter en ganska intensiv period av ritningsgranskningar och genomgång av lokalförteckning kan man nu börja skönja konturerna av vad som ska bli den nya Sydterminalen. Fackliga och skyddsombud både på Klara och Årsta har lagt ner mycken tid och engagemang på att få till det så bra som möjligt.

Frekvensträning

Varje process gavs möjlighet att komma med kompletterande krav på lokaliteter och disposition, ävensom vi fackliga och skyddsombud.

De krav som vi ställde bl.a. på toaletter och ytterligare pausrum tillgodosågs i viss utsträckning så där får vi vara rätt nöjda så när som på ett uppehållsrum som vi gärna skulle velat ha. (You can't win them all?)

Omklädningsrummen med tillhörande skåp som varit en het fråga, fick

inte riktigt den lösning som vi hade föreslagit, men arbetsgivaren har garanterat att alla som önskar få ett helskåp ska kunna få det, i ett omklädningsrum.

I anslutning till huvudentrén kommer också att finnas garderob och en hel del mindre skåp för de som så önskar.

I övrigt byggs restaurangen ut och en takterrass byggs i anslutning till densamma.

Även gymet omformas och utvidgas till att också innehålla ett s.k. frekvensträningsrum.

Lådtransportören

När det gäller den tekniska utrustningen har en intensiv diskussion förts kring hur omfattande Ltp:en (lådtransportören) skulle bli, detta framförallt på grund av kostnaderna. Tyvärr sattes ju kostnadsramen för

den tekniska utrustningen enligt vårt förmenande alltför snävt och arbetsgivaren har därmed velat banta ned det förslag som vuxit fram. Efter den samverkan som vi haft kring LTP ser det på det hela taget i dagsläget trots allt rätt bra ut.

Egentidsplanering?

Ventilationen som är en annan het fråga och där vi har förordat deplacerande don, dvs. luften släpps in i golvnivå, kan komma att få just den lösningen. I alla fall är arbetsgivarparten positiv till en sådan lösning.

Lasse Lövlie (Hso) har haft ingående diskussioner med VVS konsulten som också förordar detta system.

I organisationsfrågan har vi ännu ej kommit särskilt långt, vissa övergripande principer har dock diskuterats, bl.a. lagledarrollen, kompetensutveckling, arbetsvariation, pool och egentidsplanering.

Egentidsplanering kan ju bli en kontroversiell fråga men från SEKO:s sida vill vi inte i det här läget stänga dörren för vidare diskussioner innan vi vet vad det kan komma att innebära. Förhoppningsvis kan det ju finnas fördelar även för personalen i ett sådant system.

Janne Gebring

Janne Gebring är sektionsordförande på Årsta och adjungerad till klubbstyrelsen.

Stockholm Syd, kl. 12.00 den 21 januari 1999.
Utsikt från nuvarande byggnad mot öster.

Vad är det vi håller på med? Påverkan, samverkan - eller avverkan?!

■ När vi diskuterar och funderar om vilka möjligheter som inryms i de nya formerna för förhandlingar och påverkan av vår arbetsmiljö och organisation - studsar vi till inför begreppet *samverkan*. För närvarande söker ju SEKO och arbetsgivaren att finna formerna för en samlad form av medbestämmandeavtal och skyddskommittén (arbetsmiljön) genom s.k. samverkansmöten. Vi är så s s redan med på idéstadiet men blir kanske oftare bara informerade efter effektuerat beslut!

Öppen dialog

Det är ju helt OK om båda parter håller en öppen och respektfull dialog. I vissa ljusa stunder under 1998 skapades sådana arbetsformer t ex på vår enhet då sommaren planerades och vissa inslag av schemaändringar behövde genomföras. När regelbundna möten hålls och kompletteras av arbetsplatsträffar samt utvecklingssamtal med personalen. Det behövs en flerfaldig dialog på alla plan! I vardagsarbetet innebär det även en god relation i arbetslagen och med lagledaren. Att hon eller han håller personalen väl informerade och är uppmärksam på de enskilda lagmedlemmarnas kunskaper och behov.

Upp och Ned

I andra fall - t ex under arbetet med Stockholm Syd (Årsta) - är det Upp och Ned med samverkan. Det har varit arbetsperioder då processgrupper fungerat med representanter för SEKO, skyddet, arbetsledning och projektmedarbetare. Här är det desto ryckigare när det gäller kvaliteten på samverkan. Då vill man många gånger säga upp "kontraktet"! När det inte respekteras att varje part för sig arbetar med och söker lösningar på frågorna och att vi är ömsesidigt lyhörda för varandras åsikter och argument. Här har vi ju allt att vinna på att skapa en god miljö och organisation inför Postens nya stora arbetsplats på 2000-talet!

Jag tror många av oss ibland känner att samverkansbegreppet inte står för påverkan - utan snarare avverkan! Vi håller på

att lägga ned Stockholm Klara och likaså Stockholm Årsta i dess nuvarande mindre och effektiva form. Med viss nitisk insats av påverkan, medverkan och samverkan söker ändå ett flertal skyddsombud och fackliga representanter tillsammans med projektledningen och personalen att skapa en människovärdig men trots allt industriell arbetsmiljö i Syd. F - n tro't!?

Flera röster behövs!

För att detta aktuella arbete med organisation, arbetstider, arbetsmiljöklimat, personalvillkor och ledning i Syd-terminalen ska kunna kallas *samverkan* behövs det helskärpning! Det gäller ju att förstå att i kommande terminal ska flera hundra av oss fortsätta att arbeta med posten. Hur ska vi kunna erbjuda dels en bra produktion och dels en arbetsmiljö som ska kunna innehålla både god miljö och inte minst arbetslust!?

En utmaning för oss alla! Vi får gemensamt söka skärpa vår blick och kritik så att förslag når fram i beslutsprocessen.

Passa på att fråga och tala med varandra, med närmaste arbetsledare, fackligt kontakombud, skyddsombud, med din styrelse eller direkt med produktionsledningen!

Många bollar är i luften! Så flera ögon och öron samt röster behövs! Räcker medverkan?

Ulf Ericsson

Ulf Ericsson är ordförande i Sektion Klara Uppsamling/Små-C5.

Demokrati

Som begrepp, väcker det olika känslor och reaktioner i hela världen. För de som använder sig av totalitära regimer, för att styra och förtrycka andra människor, betyder det "omstörtning". För de förtryckta innebär det hopp och betyder garanti för "frihet, fred och rättvisa".

För oss här i Sverige är demokrati självklart men för att demokrati ska leva vidare i vårt samhälle, måste vi vara delaktiga och använda våra rättigheter, t.ex. vår rösträtt. En del människor tycker att politiken är struntprat och känner sig besvikna och föraktar politikerna. I verkligheten fattas alla viktiga beslut i vårt samhälle av politiker, över oss, beroende på vilka ideologiska tankar de har.

13 juni 1999

Det är dags igen att använda vår rösträtt och genom den kan vi välja våra representanter till EU-parlamentet, oberoende av vad vi tycker och tänker om EU-frågor, eftersom vi är med. De som är positiva vill säkert förstärka och utveckla sina ställningar, genom att gå och rösta fram sina kandidater, det gör de rätt i. De som är negativa eller osäkra vill inte vara med och rösta. Då lämnar man utrymme och fullmakt för att andra kan bestämma istället för en själv. Det räcker inte att vara negativ och ifrågasätta allt, man måste vara med och "rösta fram" sina kandidater, om man vill försöka ändra kursen. Under våren kommer EU-valkampanjen att sätta igång. Då kan vi bjuda in kandidater till EU-parlamentet, ställa frågor och skaffa mer information om EU.

Det är oerhört viktigt att inte stanna hemma på soffan den här gången! Tillsammans måste vi bevara vår demokrati!

Gerardo Berrios

Att vara, eller inte vara

Navet, ett centrum i hjulet...

■ Det är vad man tänker på, när ordet nämns, men är det verkligen så viktigt?

Om man har varit med i projektet som ska ta fram det, så kan man börja undra om det är det, samt om det inte är fel namn på det hela.

När projektet startade så presenterade Projektledaren vad det var som man ville ha, men mycket snabbt fick vi alla klart för oss att ytorna redan var bestämda av några ansvariga i Posten och Solna kommun. Jag och fler med mig, kände sig lurade från första början.

Begränsade ytor

Meningen var att projektgruppen skulle ta fram vad man ansåg sig behöva, för att kunna ha en vettig verksamhet. Det första man skulle se över, var vilken verksamhet som skulle bedrivas och vilken utrustning som krävdes till detta. Arbetsmiljöaspekten skulle vara en röd tråd genom hela genomförandet.

Innan projektgruppen ens hade startat, kunde vi konstatera att de ytor vi skulle disponera redan var begränsade, senare visade de sig dessutom vara otillräckliga, för den tänkta verksamheten. Några ytterligare ytor fick vi inte räkna med, för det skulle försena byggstarten, vilket inte skulle passa in i det omtalade Sydprojektet, dvs. utbyggnaden av Årstsaterminalen, där navet ska vara en del i helheten.

För dyrt!?

Meningen med navet är, att vara en uppsamlingsplats för i huvudsak ekonomipost, inom hela Stockholm (10 - 19), en omlastningsplats till ekonomiposttåg och ett direktinlämningsställe för kunder med stora volymer ekonomipost (till största delen direktställt och färdigsorterat). Det ska också finnas en klumpsorteringsmaskin för den inlämning som ändå kommer in osorterat.

En viss hantering av A-post kommer också att ske, men i huvudsak bara som omlastningspost till A-post tåg.

När projektet sakta började att skönja en möjlig arbetsplats i den begränsat till-

byggda spårhallen och en ritning med utrustning på plats och en hyfsad arbetsmiljö, så kommer den verkliga kallduschen. DET BLIR FÖR DYRT.

Överallt felräkningar

Det var felräkningar överallt, (byggkostnader, volymer) som ett par exempel.

Så vi fick sätta oss och börja om. Det vi skulle göra var att minska ytorna överallt. Vi försökte på alla vis att se effekterna av minsta förändring och såg en liten möjlighet att kunna få ihop någonting, som skulle kunna användas.

Då kommer nästa slag under bältet. DET BLIR FORTFARANDE FÖR DYRT!!!

Det var bara att sätta sig ner och försöka igen, men det finns inget kvar att minska på. Så det blev att se om det går att ha mindre utrustning. Ex. KSM kanske inte kan ha 180 utlägg, den kanske bara kan ha 140, 130 eller samma som i dag.

På det sättet går det att minska ytorna. Nu är det enligt min uppfattning inget kvar, utan möjligtvis en "tummetott".

Tre alternativ

Vad skulle det kunna bli för effekter av det?

Om vi inte p.g.a. att vi inte kan klara av de volymer som var tänkt och att våra åtaganden inte kan uppfyllas, så måste någon annan göra det istället och vad händer då med personalen. Det skulle kunna bli ett personalöverskott!?

Det som nu händer, är att vi diskuterar om det här verkligen går eller är vettigt att genomföra ett bygge av något nav.

Tre alternativ finns

- Att skaffa pengar någonstans ifrån och bygga det första projekterade navet.
- Att bygga ett mycket krympt nav, som medför en försämrad arbetsmiljö och risk för ett personalöverskott. Som kanske fortfarande blir för dyrt.
- Att inte bygga något nav alls.

Om jag skulle få bestämma, så skulle det

bli att skrapa ihop så mycket pengar som det är möjligt och bygga ett helt nav, alt.

1. För vi behöver verkligen ett nav

Det som nu gäller är att Arbetsgivaren, Skyddsombuden och Facket, gör en gemensam sak av ärendet och ser över alla tänkbara och otänkbara alternativ, för att bygga ett vettigt nav.

Navet en bättre arbetsplats

Det som kan göras i nuläget är att se till de konsekvenser som kan bli om navet inte byggs, samt de kostnader som uppstår om navet uteblir. Ex långa transporter, mer personal, fler truckar, arbetsskaderisker, ökad stress, osv. Det finns mycket pengar som går att omvandla till kapital. Dessutom kan ju de ytor som vi idag använder, hyras ut externt och inbringa pengar som kan läggas på navbygget

Det är önskvärt att alla uppslag och idéer som var och en kan tänkas komma på, så fort som möjligt kommer facket eller skyddsombuden tillkänna, så vi kan föreslå det i projektet.

Vi är i stort behov av en bättre arbetsplats med bättre arbetsmiljö än i dag och Navet kan bli en bra sådan.

Anders Bergström
Ordförande i sektion Tba - F

"CityMailaktien är ointressant"

skriver Delphi Finansanalys i en kommentar. Resultatet är svagt och aktien ligger idag kring 60 kronor vilket är lägre än den kurs som den introducerades för.

Analytikerna påminner också om att den prognos som gavs vid börssintroduktionen, inte har hållit. Ett förväntat nollresultat 1998 ser ut att bli en förlust på 40 miljoner. Den vinst på 55 miljoner som förutspåts för 1999 "lärt vi nog inte heller få se", konstaterar man.

– Undvik aktien, lyder rådet.

Intervju med Bertil Nilsson:

"Arlanda är framtidens terminal"

Vi träffar Bertil Nilsson en av dessa osannolikt varma januarimorgnar år 1999. Termometern på instrumentbrädan visar 11 grader när jag kör ut ur Klaratunneln, isarna smälter bort igen, på min Hersen ute i Vallentuna och Guys Mälaren, det blir inga skridskor och skidor i vinter heller, förbannat också....Det får bli en chefsintervju istället, några ord om Arlanda, mitt bland flyttkartongerna som står uppradade på golvet. Det är dags att flytta igen, men bara ett hus längre bort på Vasagatan - inte till K-huset på Tomtebodan, som står nästan tomt och väntar på nya chefer efter Utdelnings gäng som flyttade ut häromveckan... Vad har en chef i sina flyttkartonger? Några pärmor förstås, men också ett fotografi av en Lotus Europa -72, plastkaross, 600 kg lätt och 110 hästar under huven, det gör 0 - 100 på 7 sekunder!

Varför drog ni igång Arlandaprojektet?

- Det nya Brevnätet innebar en stor omstrukturering av terminalerna ute i landet, men Stockholm berördes inte. När diskussionen därför kom upp efter en tid hur vi skulle gå vidare, bl.a. mot bakgrund av befarade volymminskningar, började vi titta på vad som kunde göras i Stockholm. Var det också här möjligt att minska antalet terminaler? Därför startade vi 3-2 projektet, som kom fram till att det skulle vara både möjligt och lönsamt att flytta Klara. Att tempot blivit så forcerat med Sth Syd beror på att vi - när bestämde oss för att flytta Klara - ville undvika millemiumproblemet med deras NEC:ar och installera Klaras brevresningsmaskin direkt i Årsta.

Men varför Arlanda...?

- Jag bad dem som jobbade i 3-2 projektet att värdera för- och nackdelar med alla tre terminaler i Stockholm. Resultatet blev både plus och minus för samtliga. Ingen var egentligen riktigt bra för sitt ändamål.

- Om ni får ett vitt papper, och där ska skriva ner var den bästa placeringen av en terminal, strikt logistiskt, skulle vara, vad skriver ni då, frågade jag.

- Arlanda, blev svaret.

Det fanns alltså ingen djupare analys bakom, när vi satte igång Arlandaprojektet, och i första etappen tittade vi på alla terminaler i Mellansverige plus utrikes och hub:en. Det har heller aldrig varit avsikten att *driva fram* ett beslut om Arlanda, det är ett allt för stort projekt för det, och det finns inte heller de tekniska faktorer som skyndat på som i fallet med Syd. Ett Arlandaalternativ måste utredas noggrant, vi måste helt enkelt vara ordent-

ligt pålästa! Jag har också från början sagt att vi måste ha en stor öppenhet och delaktighet i dessa projekt. Om vi har vissa idéer om hur man kan gå vidare, så är det bättre att från början öppet redovisa dessa.

Det är inte heller så att man ska sätta ett likhetstecken mellan Arlanda och stor terminal. Många mindre terminaler har ju visat sig fungera bättre. Det är också en erfarenhet jag har från min tid vid Ericsson, att man måste hitta den optimala storleken på en produktionsanläggning.

Inom Utdelning pågår ju vad som kan liknas vid en celldelning, brev- bäringskontoren blir allt mindre och mindre. Hur kan det komma sig att ni inom Terminal går åt rakt motsatt håll, mot allt större enheter?

- Storleken på terminalerna är inget självändamål. Produktionsprocessen kan inte delas upp hur som helst, men samtidigt måste vi hitta lösningar som skapar ett helhetsansvar för dem som arbetar inom en produktionslinje. Vi arbetade mycket med det här vid de fabriker, som jag var chef för inom Ericsson. Vi skapade mindre "lag" med sådär 12-15 personer i varje som hade ett helhetsansvar för det de arbetade med. Man ska inte ha någon annan att skylla på! En fråga, ett problem som måste lösas, är naturligtvis vad - hur mycket - den enskilda gruppen ska ansvara för.

För att återgå till Arlanda så fortsätter projektet nu med att gapa över ett något mindre stycke...

- Vi kommer att titta mer i detalj på Arlanda. Vi tänker oss ett alternativ där vi börjar med Tomtebodan, Uppsala och

Utrikes och Hub:en. Succesivt kan vi sedan ta in fler terminaler. Men samtidigt tror jag att vi måste vara öppna för flera olika scenarier. Som jag sade tidigare så måste vi titta på vad som är en optimal storlek. Kanske enbart Uppsala och en del av Tomtebodan kan vara ett alternativ?

Vi måste också ta hänsyn till finställningsprojektet, brevtågsprojektet och andra faktorer som kan påverka en eventuell Arlandaterminal. Vi måste noggrannare undersöka kostnaderna för projektet. Miljöfaktorerna är en annan mycket viktig faktor.

Sammanfattningsvis så tror jag att ett Arlandaalternativ kommer att ge högre kvalitet för utrikes, sänka kostnaderna för Brev, innebära en större flexibilitet och - följtsatt att vi får en bra tåglösning - resultera i att vi tar en större miljöhänsyn.

Men Arlanda innebär väl sämre tåganslutningar än dem vi har idag?!

- Vi kommer att undersöka olika alternativ för tåganslutningar, bl.a. den nya Arlandabanan som passerar under det område där den nya terminalen skulle ligga. Paradoxalt nog kan en lokalisering till Arlanda flygplats innebära en förbättrad tåganvändning.

Om det inte blir någon tåganslutning vid Arlanda, om det t.ex. blir för dyrt, och Arlandas tåganslutning därför skulle bli omlastningsnavet vid Tomtebodan - kan Arlanda byggas i alla fall?

- Ja, det är inget absolut villkor med en tåganslutning i direkt närhet till terminalen för att Arlanda ska byggas.

Namn: Bertil Nilsson

Aktuell som: Riksnätschef med ansvar för Brevs alla sorteringsterminaler.

Född: 1950 i Stockholm, men uppväxt i Helsingborg i Skåne

Familj: Hustru och två döttrar, 12 och 16 år

Bor: I villa i Täby

Utbildning: Maskinteknisk utbildning vid Chalmers i Göteborg

I Posten sedan: Oktober 1997 - headhuntad av samma företag som nu letar efter Dahlstens efterträdare...

Dessförinnan: Hos Ericsson i 17 år, bl.a. som chef för AXE-tillverkningen i Sverige.

Andra intressen än Posten: Lycklig ägare till en Lotus Europa -72, bygger modeller, snickrar på sommarhuset.

Senast lästa bok: Henning Mankell.

Har ni köpt tomtmark?

Nej. Vi har diskuterat med Luftfartsverket, det finns idag ledig mark att bygga på, men vi har inte gjort några ekonomiska bindningar genom att köpa mark. Däremot kan vi naturligtvis inte vänta hur länge som helst!

Påverkar Pensionsstiftelsens planerade försäljning av nuvarande terminalbyggnader projektet?

Försäljningen av terminalbyggnaderna påverkar inte direkt. Däremot kommer vi att i avtalet skriva in hur en eventuell förtida utflyttning ska regelras ekonomiskt. Detta för att vi redan nu ska veta vad det kommer att kosta om det skulle bli aktuellt att flytta innan avtalet löper ut.

Vad händer nu med projektet?

Projektet har tillfälligt stannat upp. Det är komplext, det finns många aspekter - bl.a. lönsamheten - att fundera över innan vi går vidare. Vi letar nu efter en projektledare, som vi tänker rekrytera externt. Vi håller också på och rekryterar ett antal nya civilingenjörer till Riksnätet; jag vill att de

ska dras in i projektet.

Det är också så att den stora utmaningen den närmaste tiden för oss inom Riksnätet är flyttningen av Klara till Årsta. Vi har allas blickar på oss, därför måste vi koncentrera oss på den uppgiften - och vi måste lyckas! *Det finns inget utrymme för misstag.*

Arlandautredningen startar om när vi tillsatt en ny projektledare. Ett beslut kommer tidigast i höst, troligen först enbit in på år 2000. Det är nog också så, att ingen vill ta ett beslut om att bygga en ny terminal vid Arlanda, innan vi visat att vi klarat av Syd!

Kommer den fortsatta utredningen

På vägen ut, en timme med Bertil Nilsson går fort, nästan som när man åker Lotus, fortsätter diskussionen om det här med mindre enheter, bättre koll på saker och ting, från båda håll, och vad man kan göra åt den saken i Stockholm; Tomtebodan förstås, som ligger Guy och mig så varmt om hjärtat, vi konstaterar att de här frågorna är ämnet för en ny intervju....

att också undersöka det alternativ som de fackliga deltagarna i flödesgruppen inom projektet föreslagit. Ett alternativ som innebär att samarbetet mellan fr.a. utrikes och Tomteboda stärks, utan att man flyttar hela inrikesverksamheten?

Det är min uppfattning att vi ska ha en fortsatt öppenhet i projektet och att vi ska vända på alla stenar!

Avslutningsvis: tror du fortfarande på Arlanda?

Ja, det gör jag! Arlanda är logistiskt det mest rätta, det är helt enkelt framtidens postterminal!

Intervju:

Jan Åhman och Guy Bodén

Nya arbetstidsreglerna

Kvartalsavstämning eller ej?

■ I det nya arbetstidsavtal som trädde i kraft den 1 oktober 1998 gäller nya regler för begränsnings- och avstämningsperioder.

I det tidigare avtalet var begränsningsperioden fyra veckor. Med begränsningsperioden avsågs den tid under vilken den ordinarie arbetstiden i helgfri vecka inte fick överstiga i genomsnitt 40 timmar (36 respektive 38 timmar för skiftarbetare). Avtalet tillät längre begränsningsperioder, men i så fall krävdes en lokal uppgörelse mellan fack och arbetsgivare.

Kalenderkvartal

Avstämningsperioden var enligt det gamla avtalet en kalendermånad. Det innebar - grovt uttryckt - att man varje månad stämde av den arbetstid man arbetat, med den tid som angavs i det ordinarie schemat.

I det nya avtalet har båda dessa begrepp slagits ihop och ändrats och nu heter det istället i all korthet så här:

Den överenskomna ordinarie arbetstiden beräknas och avstäms per kalenderkvartal.

Utöver dessa regler finns särskilda paragrafer i avtalet, vilka reglerar övertid och mertid. *Dessa bestämmelser (§§ 7 och 8 i PVA) har inte ändrats i det nya avtalet.*

Förlängningen av avstämningsperioden från en månad till tre månader är enligt vår uppfattning en försämring. Det ger arbetsgivaren större möjligheter att laborera med 36/38/39,5-timmarsveckan (fr.o.m. den 1 oktober har som bekant arbetstiden förkortats med 30 min för dem som tidigare hade 40 timmarsvecka). Anledningen till att SEKO accepterade kvartalsavstämningen är att den var ett pris vi fick betala för arbetstidsförkortningen (som den här gången inte gav oss inom Riksnätet så mycket men som innebär en rejäl förkortning för Utdelning och Försäljning).

Deltidarna

Sedan det nya avtalet trädde i kraft har det gjorts olika tolkningar av hur det ska tillämpas. Hittills har det fr.a. gällt deltidspersonalens mertidsersättning. Efter överläggningar mellan de avtalslutande

parterna på postcentral nivå gäller följande tolkning.

• Kvartalsavstämning gäller för planering och avstämning av "ordinarie" arbetstid. Dvs arbetsgivaren kan - enligt avtalet - göra scheman som sträcker sig över ett helt kvartal. Likaså sker numera den ordinarie avstämningen av arbetstid i PULS en gång i kvartalet istället för varje månad. Det innebär att den som hoppat mellan olika vakter (hur vanligt det nu är?) får sin ev avstämningsövertid (för deltidare blir det mertid upp till ordinarie arbetstid för motsvarande heltidstjänstgörande) först när kalenderkvartalet är slut.

• **DÄREMOT** innebär de nya reglerna

ingen förändring om man som deltidare exempelvis åtar sig/beordras att arbeta mertid en kväll eller övertid en "fridag" eller på en helg eller vad det nu kan vara. I sådana fall betalas mertid eller övertid ut som tidigare månaden efteråt (lagledaren anger en särskild kod för det i PULS).

Jultrafiken

Det är naturligtvis också så att om man går in på ett tillfälligt schema som innebär ett förhöjt åtagande (exempelvis under jultrafiken) så betalas ersättningen för det utökade antalet timmar (den högre procenten) samma månad eller månader efter.

Terminalklubbstyrelsens AU

Skriv motioner till förbundsmötet !

Terminalklubbens motionsgrupp skall förbereda inkomna och egna motioner, så att de kan behandlas på årsmötet 27 feb. Här är två motioner som under-tecknad tänker skriva:

1) Angående "semester" för arbetslösa

Enligt en insändare i SEKO-magasinet kan en arbetslös inte få betald semester, dvs man kan inte resa bort när man är anmäld arbetslös. För att få A-kassa måste man stå till arbetsmarknadens förfogande dygnet runt. Därmed är man bunden vid sin hemmaort och kan inte resa bort på semester med sin make/maka som har arbete och betald semester.

Yrkar därför på

att SEKO verkar för möjligheten för den arbetslöse att kunna åka iväg på ett bestämt antal "semesterdagar".

2) Angående retroaktiv sjukersättning vid retroaktiv lönehöjning

Våra medlemmar som är långtids-sjukskrivna behandlas olika vid anmälan om retroaktiv lönehöjning till Försäkringskassan. En del får retroaktiv sjukersättning fr.o.m. när det centrala avtalet skrevs på, andra när det lokala avtalet är klart. I år blev det en skillnad på april t o m november. Lokala Försäkringskontor ger olika besked.

Yrkar därför

att SEKO verkar för att retroaktiv sjukersättning utgår fr.o.m. datum som centralt avtal är klart.

Lämna in era motioner före 22 februari!

Micke Täll
Terminalklubbens motionsgrupp

1998 års lönerevision i siffror

Medellönen för sorterare höjdes i årets lönerevision med litet drygt 400 kronor, från 15.504 till 15.906 kronor. Det visar att medellönen även för sorterare ligger en bra bit över det "golv" på 15.600 kronor som blev resultatet på de flesta enheter.

Som vanligt är teknikerna de stora vinnarna i årets lönerevision - de fick en mer än dubbelt så stor höjning av snittlönen än den genomsnittlige sorteraren! Här är det

samtliga anställda).

Siffrorna gäller som vanligt SEKO:s medlemmar. Tyvärr kvarstår problemet att vi inte har tillgång till löneuppgifterna för samtliga anställda. Det vore exempelvis intressant att titta litet närmare på ST:s resultat. De bedriver ju f.n. en aktiv värving bl.a. genom att utlova en "gräddfil" för dem med högre lön. Man får hoppas att åtminstone ST:s medlemmar får en

lika öppen redovisning som den vi har lämnat.

Vill du ha mer information så kan din sektion hjälpa dig med det! Och om du har synpunkter på 1998 års lönerevision - eller kanske på den lönerevision som kommer, det blir nya friska pengar from den 1 juni 1999! - så står Facktuellts spalter öppna för inlägg!

Jan Ahman

Enhet	Antal	Medellön före lönerev		Medellön efter lönerev		Förändring	
		Alla medl	Sorterare	Alla medl	Sorterare	Alla medl	Sorterare
Administration	21	19 780	--	20 380	--	600	--
Biltransporten	63	15 544	--	15 951	--	407	--
F-post samordn	7	16 901	--	17 486	--	584	--
Klara F-post	82	15 568	15 534	15 964	15 923	396	388
Klara Små	294	15 402	15 394	15 808	15 799	406	405
Klara Stora	262	15 578	15 573	15 976	15 969	398	396
Lagledare	58	18 017	--	18 590	--	573	--
Specialister	22	17 865	--	18 536	--	672	--
Tba F-post	145	15 586	15 523	15 992	15 939	406	416
Tba Små	228	15 550	15 550	15 957	15 957	407	407
Tba Stora	264	15 493	15 473	15 895	15 876	402	403
Teknik & Underhåll	32	17 247	--	18 106	--	859	--
Värdet	52	15 712	--	16 115	--	403	--
Årsta F-post	12	15 907	15 825	16 322	16 261	415	435
Årsta Små	131	15 414	15 392	15 806	15 781	392	389
Årsta Stora	96	15 528	15 515	15 931	15 917	403	402
Totalt	1769	15 716	15 504	16 139	15 906	423	402

SEKO-medlemmar. Exkl timanst och tidsbegränsade. Sorterare = Kod G - 210. Specialister = flödes- och driftledare mm

marknadskrafterna som spökar, tyvärr är inte efterfrågan på sorterare lika stor!

Lika lön

Glädjande är att skillnaden i lön mellan könen minskade ytterligare. Går man in mer i detalj och analyserar siffrorna ska man finna att vi nu - efter flera års satsningar på kvinnolönerna - har nått dithän att kvinnor och män har i stort sett samma lön. De skillnader som återstår är till största delen beroende på sådana faktorer som att t.ex. fler f.d. lagledare är män.

Däremot är det fortfarande så att männen är överrepresenterade bland lagledare och specialister (29 procent kvinnliga lagledare/specialister jämfört med 36 procent kvinnor av

Lagledare och specialister						
Enhet ¹	Antal	Medellön före	Medellön efter			
			Alla	Höjning	Kvinnor	Män
Klara	36	18.166	18.671	505	18.473	18.783
Tba	34	17.718	18.475	757	18.267	18.551
Årsta	8	17.911	18.306	395	--	--
TOTALT	78	17.945	18.548	603	18.359	18.628

¹ = Exklusive Biltransporten, Teknik & Underhåll, Värdet

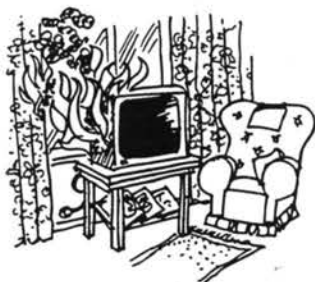
Löneskillnad kvinnor - män							
	Före		Efter		Löneskillnad		
	Kv	Män	Kv	Män	Före	Efter	Förändr
Sorterare¹	15.447	15.537	15.860	15.933	90	73	-23

¹ = Kod G-210, Exklusive timanställda och tidsbegränsade

Medlemsförsäkringarna 1999

Inga nyheter - sänkt premie

Inga förändringar genomförs i de fackliga försäkringarna 1999. Däremot sänks premien med 10 kr/mån för grupplivet och förtidskapitalet i GF 15000. I övrigt sker endast mindre justeringar i premierna. Hemförsäkringen höjs med 1 - 4 kr/mån beroende på premiezon.

Överförsäkrad?

Det talas mycket om risken för att man är underförsäkrad. Den risken ska naturligtvis inte underskattas, till exempel när det gäller hemförsäkringen. Saknar man hemförsäkring kan det bli en både dyr och sorglig historia om det händer något. Det gäller inte bara vid brand och stöld utan också om du skulle drulla till det och skada någon annan människa eller hennes egendom. Hemförsäkringen kan också ge ersättning om du själv skulle råka ut för ett överfall.

Samtidigt ska man vara klar över att hemförsäkringen gäller för *alla familje-*

medlemmar som är mantalsskrivna på samma adress. Kolla därför att inte både du och din make/maka/sambo och kanske också något vuxet barn, alla sitter och betalar på varsin hemförsäkring. Det är bortkastade pengar!

Grupplivet

Många har tecknat den grupplivsförsäkring som ingår i GF 15000. Kom ihåg att den försäkringen också innehållerett *sjukkapital*, vilket innebär att du kan få ersättning från försäkringen om du varit långtidssjuk (= 1,5 år eller mer) eller att du beviljats sjukbidrag/förtidspension.

Man bör också känna till att man som anställd i Posten redan har en grupplivsförsäkring, vilken ger de efterlevande som mest närmare 300.000 kronor. Den grupplivsförsäkring som facket och Folksam erbjuder (*dödsfallskapitalet* i GF 15000) utfaller med som mest drygt 100.000 kronor utöver den försäkring som så att säga ingår i anställningen (men som regleras genom ett avtal med facket).

Huruvida man behöver denna extraförsäkring eller ej, avgörs av den egna familjesituationen. Har man familj och barn och kanske också hus och/eller sommarsälle etc, finns det naturligtvis all anledning att noga *se över familjens hela efterlevandeskydd*. Det gäller inte bara grupplivsförsäkringarna utan också exempelvis efterlevandeskyddet i avtalspensionen och ev. egna pensionsförsäkringar.

Om man däremot saknar familj och kanske inte ens har någon som är arvsberättigad är det antagligen bortkastade pengar att sitta och betala för en grupplivsförsäkring.

"Folksampremie"

På lönebeskedet redovisas försäkringspremierna i klump ("Folksampremie"), vilket gör det svårt att veta vilka försäkringar man egentligen betalar för. Varje medlem som tecknat någon eller några av de kollektiva försäkringarna får ett försäkringsbesked hemskickat vid årsskiftet. Spara försäkringsbeskedet! Med hjälp av detta och uppgifterna nedan kan du kontrollera att beloppet på ditt lönebesked stämmer med avgifterna för de försäkringar du vill ha - och tror dig betala för.

Frågor?

Om du har frågor kring de olika försäkringarna kontakta din egen sektion! Vi på terminalklubben, tel 781 56 60/76 14, kan också svara på frågor, liksom avdelningen, tel 24 34 00. Man kan också ringa direkt till närmaste Folksamkontor.

Ytterligare skriftlig information om försäkringarna ges i den broschyr som Folksam skickat till alla försäkringstagare samt i det häfte som Terminalklubben skickar ut till sektionerna vid årsskiftet: *VÅRA GRUPPLIVS- OCH OLYCKSFALLSFÖRSÄKRINGAR 1999*. Denna lathund finns även tillgänglig på klubbens hemsida på Internet.

/JÅ

På Terminalkubbens hemsida finns mer information om fackets försäkringar!

FÖRSÄKRING	Premie/ mån 1998	Premie/ mån 1999
GF 15000		
<i>Gruppliv med enkelt sjukkapital</i>		
Medlem	58:50	48:00
Medförsäkrad	58:50	48:00
Pensionär	16:50	16:50
Pensionär, medförsäkrad	16:50	16:50
<i>Trygghetsförsäkring fritidsskador</i>		
Medlem	17:50	18:00
Medförsäkrad	22:00	25:50
Pensionär	7:50	8:00
Pensionär, medförsäkrad	16:50	16:50
MEDLEMSBARN		
Per barn	35:00	35:00

Tomteboda, Klara och Sth Syd till salu

Varför säljs terminalerna?

■ Bakgrunden till utförsäljningen av våra terminalbyggnader är den pensionsskuld som Posten fick överta när företaget bolagiserades den 1 mars 1994.

Så länge Posten var ett statligt affärsdrivande verk garanterade staten de pensionsåtaganden, den pensionsskuld, som Posten hade gentemot personalen. Utbetalningen av löpande pensioner gjordes ur driftbudgeten men eftersom Staten stod som garant för att Posten skulle klara av sina utbetalningar behövde skulden aldrig balanseras i några bokslut och inga egna reserver byggas upp.

När Posten blev bolag så innebar det att bolaget självt (även om det fortfarande är till 100 procent ägt av staten) måste garantera den pensionsskuld man har till personalen. Detta kan ske på tre sätt:

- Kontoföring
- Försäkring
- Stiftelse

Kontoföring

Kontoföring innebär att hela skulden tas upp i företagets egen balansräkning. Det gäller då att företaget har tillgångar som balanserar den stora skuld (de åtaganden) det handlar om. Postens pensionsskuld uppgår idag till mellan 9 - 12 miljarder kronor, beroende på vad man räknar in i den (se nedan!). Problemet med denna lösning är att företaget får en svag balansräkning. Mycket av tillgångarna "går åt" (bokföringsmässigt) till att täcka den gigantiska pensionsskulden, vilket exempelvis försvårar upplåning till investeringar, etc.

Försäkring

Försäkring av skulden innebär att skulden inte behöver tas upp i balansräkningen mot att företaget istället försäkrar hela skulden i något av de försäkringsbolag som sysslar med sådana affärer. Problemet är att premien skulle bli dyr, uppskattningsvis ca 400 miljoner per år. En

kostnad som belastar driften varje år.

Stiftelse

Stiftelse. Det alternativ som Posten valt är att bilda en pensionsstiftelse. Det innebär att man för över tillgångar till stiftelsen, som därefter garanterar skulden och helst också klarar utbetalningen av löpande pensioner. I Postens fall handlar det om att man fr.a. har fört över sina fastigheter till stiftelsen, bl.a. våra terminalbyggnader.

I en normal stiftelse av den här typen brukar man placera tillgångarna så att den allra största delen ligger i aktier och andra värdepapper, av den enkla anledningen att dessa beräknas ge en högre avkastning.

I Postens pensionsstiftelse är proportionerna sådana att en majoritet av tillgångarna hittills har legat i fastigheter. Det är mot den bakgrunden som man nu säljer ut fastigheter, för att istället köpa värdepapper.

Pensionsstiftelse 1996

I den stiftelse som har bildats, *Postens pensionsstiftelse 1996*, har man bara fört över pensionsåtaganden t.o.m 31.12.1996 till stiftelsen. Värdet av dessa åtaganden uppgick 1997-12-31 till ca 8,8 miljarder kr. Det övervägs att även föra över resten av skulden (som idag *kotoförs*) till en ny stiftelse. Resten av skulden uppgick 1997-12-31 till ca 480 miljoner. Den sammanlagda pensionsskulden uppgick alltså vid den tidpunkten till ca 9,3 miljarder (8,8 + 0,480 miljarder).

Netto, bör man tillägga. Utöver detta tillkommer nämligen vissa andra åtaganden, fr.a. de som följer av övergångsbestämmelserna i pensionsavtalet, men också egenlivräntorna för dem som tjänat in pensionsrätt i Posten och sedan slutat i företaget.

Ansvarsförbindelse

Övergångsbestämmelserna innebär att man har rätt att gå tidigare än 65 år, *om man så önskar*. Eftersom detta är en utfästelse som man inte vet om den enskilde kommer att utnyttja så bokförs denna (svårprognosticerade) skuld för sig, som en *ansvarsförbindelse*. Ansvarsförbindelsen redovisas i bokslutet, men den varken

kotoförs, försäkras eller läggs in i någon stiftelse. (I varje fall inte så länge företaget är så solvent att aktieägare, långgivare, affärsförbindelser, etc litar på att företaget klarar av att infria den!) Ansvarsförbindelsen uppgick 1997-12-31 till ca 3,5 miljarder. "I värsta fall" skulle därför den totala pensionsskulden uppgå till ca 12,8 miljarder (9,3 + 3,5 miljarder). Nu gör den inte det eftersom man vet att långt ifrån alla utnyttjar övergångsbestämmelserna fullt ut och alla tar inte ut sina egenlivräntor. De sammanlagda åtagandena uppgick därför 1997-12-31 till mellan 9,3 och 12,8 miljarder.

Öka avkastningen

När stiftelsen bildades förde man över tillgångar dit som ungefär motsvarande värdet av den skuld som placerades där. Därefter har stiftelsen börjat sälja av fastigheter. Syftet med detta är att öka avkastningen på tillgångarna. Främst genom att aktier etc *förhoppningsvis* ger en bättre avkastning än fastigheter, men också genom att fastigheterna när de säljs kan tänkas inbringa mer pengar än vad de är bokförda till; därigenom ökar stiftelsens kapital.

Dessutom försäkring!

För den som efter denna redogörelse känner sig osäker om Posten verkligen kan garantera våra pensioner kan det vara tryggt att veta att staten fortfarande står i borgen för ungefär hälften av den fastställda pensionsskulden på 9,3 miljarder och att den andra hälften har försäkrats. Detta alltså som en extra säkerhet utöver pensionsstiftelsen. Eftersom pensionsstiftelsen finns blir försäkringspremien lägre än om man valt att enbart försäkra skulden.

Jag har hittills mest talat om olika sorters garantier för att posten ska kunna betala ut våra pensioner. Men hur stora är egentligen de löpande kostnaderna? - Ca 600 miljoner betalas ut i pensioner varje år. Meningen är att Pensionsstiftelsens avkastning på sitt kapital ska betala merparten av detta, resten tas i praktiken ur driften varje år.

Jan Åhman

Öbersgutredningen

"Det allvarligaste försöket att tämja facket sedan 1928!"

■ Utredningen *Medling och lönebildning* lade sitt slutbetänkande (SOU 1998:141) den 30 november 1998. Det är det allvarligaste hotet mot strejkrätten under den tid vi haft dagens regler d.v.s. sedan 1928.

Antistrejklagstiftning

Lönebildningen förstärks bl.a. genom att ett ny statlig myndighet inrättas, *Medlingsinstitutet*, senast den 1 januari år 2000.

Strejkrätten försvagas genom:

- att Arbetsdomstolen vid förlängning av kollektivavtal får rätt att förbjuda en stridsåtgärd som den tycker är för omfattande med hänsyn till ändamålet, proportionalitetsprincipen
- att fristen för varsel förlängs från 7 till 14 dagar
- att medlarna därutöver ges rätt att skjuta på varslad stridsåtgärd 14 dagar
- att medlingsinstitutet får rätt att tvinga parterna till medling
- att en fast skiljenämnd inrättas. Det underlättar för riksdagen att genom lag göra skiljemannens slutförslag till tvångsuppgörelse
- att stridsåtgärder mot enmans- och familjeföretag förbjuds.

Utredningens analys bygger på den felaktiga förutsättningen att facket är för starkt och att större inkomstskillnader gynnar nationen.

Förslaget bäddar för statlig lönebildning genom tvångslagstiftning. Blir försämringslag eller med LO:s godkännande avtal kommer vi aldrig att återta den marken.

Därutöver finns regler om samordning av avtalsförhandlingar, förbättrad lönestatistik, svenska och internationella lönejämförelser mm

Strejkförbudsregler

Makten flyttas från parterna till staten (proportionalitetsprincipen)

Kurt Junesjö har under de senaste åren i samarbete med några fackföreningar i Stockholm gett ut en serie broschyrer med den gemensamma titeln *Arbets-o-rätten*.

Med anledning av den Öberska utredningens förslag om tvångsmedling och inskränkningar i strejkrätten har Junesjö skrivit ett nyhetsbrev där han ger en snabbkommentar till utredningen. I förra numret av *Faktuellt* redogjorde Jan Åhman för bakgrunden till utredningen ("Nicklasson går igen") och berättade litet om innehållet i den.

Här följer nu en utförligare kommentar från Junesjö; vi hoppas att många medlemmar tar sig tid att läsa den. Frågan är viktig! Styrelsen kommer att behandla frågan och vi återkommer med förslag till ställningstaganden och aktiviteter från klubbens sida.

Terminalklubbstyrelsens AU

I dag utformar parterna själva sina stridsåtgärder under ansvar. I Saltsjöbadsavtalet från 1938 (huvudavtalet) finns det begränsningar mot otillbörliga påtryckningar mot tredje man, samhällsfarliga stridsåtgärder och för skyddsarbete för att skydda

oersätliga värden. Reglerna bygger på att parterna kan enas frivilligt. De har fungerat och fungerar väl. Sverige ligger lågt i statistiken över antalet dagar förlorade i strejk.

I övrigt är strejkrätten i Sverige fri under avtalsöst tillstånd. Avsikten med en stridsåtgärd är att med minimal egen insats åsamka motparten maximal ekonomisk skada. Det kan låta rätt men det är arbetstagarens enda verksamma vapen i intressekampen om löner och anställningsvillkor. Arbetsgivaren som anser att strejken

är för billig för facket har rätten att öka kostnaderna genom lockout.

Förslaget om proportionalitet kan alltså inte motiveras med att arbetsgivaren i dag saknar medel för att öka fackets kostnader vid begränsade stridsåtgärder. Förslaget syftar i stället direkt till att minska fackets inflytande. Proportionalitetsprincipen innebär nämligen:

- Att varje strejk och sympatiststrejk för kollektivavtal mellan parter som tidigare varit bundna av avtal kan förbjudas om
- Arbetsdomstolen finner att skadan som uppstår på grund av strejken står i uppenbart missförhållande till åtgärdens omfattning.
- Att det slutliga beslutet om strejk i praktiken överlämnas från facket till s. k. opartiska domare.
- Att statliga ämbetsmän/domare alltså i praktiken ska bestämma om ett förbund har ett tillräckligt gott fackligt syfte med en stridsåtgärd.
- Att den statliga lönepolitik som fastläggs av medlingskommissionen kommer att styra om ett krav är proportionellt eller inte och att vi bakvägen får en statlig lönepolitik.
- Att det bara är domarnas godtycke som sätter gränserna för inskränkningar i strejkrätten.

EU-förbud?

Om detta förslag blir lag kommer i dag lagliga stridsåtgärder som anses hindra den fria rörligheten av varor över gränserna dessutom att kunna förbjudas enligt en ny EG-förordning. (Rådets förordning om den inre marknadens funktion när det gäller den fria rörligheten av varor inom medlemsstaterna). EG-kommissionen begärde hösten 1997 efter den stora transportarbetarstrejken i Frankrike stora maktbefogenheter att kunna förbjuda strejker. Förslaget har godkänts men p.g.a. häftiga fackliga protester infördes ett förbud att ingripa i de fall strejkrätten skyddades av medlemsstaternas egna lagstiftning. I Sverige försvinner skyddet

om vi tillåter proportionella ingripanden. Då kan strejken alltså även förbjudas enligt EG-rättens regler om fri rörlighet. Detta visar hur många oförutsedda effekter en sådan ändring får.

Varselregler skärps och görs till strejkförbud

Innan man startar en stridsåtgärd ska man i dag underrätta motparten och förlikningsmannen 7 dagar i förväg (varsel). Vid felaktigheter i varslet får facket i dag betala ett obetydligt belopp. Utredningens föreslår nu att varseltiden förlängs till 14 dagar och att medlingsinstitutet kan backa på med ytterligare 14 dagar. Dessutom får medlingsinstitutet rätten att själv bestämma om varsel har lämnats i rätt tid och i annat fall förbjuda stridsåtgärden utan möjlighet till överprövning.

Varselbestämmelsen förvandlas härigenom från en betydelselös formföreskrift till en tung materiell bestämmelse som kan medföra att en strejk kan skjutas upp med upp till en månad. Detta gynnar ensidigt arbetsgivaren eftersom det ger möjlighet att lägga om produktionen, genom overtidsarbete lägga upp lager eller andra åtgärder för att undgå strejkens verkningar.

Tvångsmedling

En medlare i en arbetskonflikt fungerar i dag ungefär som en person som skall försöka jämka ihop parterna vid en skilsmässa.

Medlingen är frivillig och förutsätter att parterna litar på medlaren för att försöket ska lyckas.

Utredningen föreslår i stället tvångsmedling. Det är inte vad parterna vill som styr medlingen utan en statlig lönepolitik med fastställda normer. Låglönesattningar, förbättring av förhållandena för utsatta grupper, avtalsförsäkringar och annat som inte direkt har med den statliga lönepolitiken att göra, kommer i praktiken vara omöjligt att få igenom i ett sådant system.

Utredningen föreslår dessutom en fast skiljenämnd. Medlaren ska kunna rekommendera parterna att hänskjuta avtalsfrågan till skiljenämnden. Om någon av parterna inte går med på det ligger hotet av en tvångslag väldigt nära, även om det självfallet inte sägs i utredningen. Norge och Danmark har ett liknade system. Det innebär där att medlarnas slutbud i regel

genom lag tvingas på parterna.

Ansvaret flyttas alltså bort från parterna. I förlängningen kommer det leda till en statlig lönepolitik. Det medför också att kollektivavtalen får minskad legitimitet och därmed också minskar i betydelse. Det är allvarligt eftersom kollektivavtalen utgör fackets viktigaste medel att förbättra anställningsvillkoren.

Strejk för avtal med sällananställningsföretag förbjuds.

Stridsåtgärder för att få kollektivavtal med ensamföretagare eller där endast familjemedlemmar är anställda förbjuds. Vissa förbund, exempelvis Transport, har många arbetsgivare som ibland har anställda och ibland inte. Arbetstagare som jobbar på ett sådant företag får genom föränd-

ringen varken skydd av kollektivavtal eller avtalsförsäkringar vid olycka. Det är alltså en inskränkning av skyddet för dessa kategorier som föreslås.

Förslaget visar tydligt utredningens syfte att allmänt inskränka strejkrätten. Det är inte någon allmän lönebildningsmodell, om man inte med det menar just att allmänt försvaga facket. Vem kan väl på allvar hävda att lönebildningen i Sverige påverkas av om facket begär kollektivtval med denna typ av småföretagare?

Försämringarna är inte en anpassning till ett sårbarare samhälle.

Utredningen motiverar sina förslag med att facket genom samhällets ökade sårbarhet fått en alltför stark förhandlingsposi-

1928.....

Kurt Junesjö skriver att den Öbergiska utredningen är det allvarligaste hotet mot strejkrätten sedan 1928. Vad var det då som hände 1928?

Ända sedan arbetarna börjat använda strejken som kampmetod i slutet av förra seklet hade arbetsgivarna försökt att genom avtal och/eller lagstiftning förbjuda strejker. Fackföreningsrörelsen - i varje fall på basnivå - hade lika klart avvisat sådana propåer. Bl.a. fanns frågan med i storstrejken 1909.

1928 föreslog den liberala regeringen Ekman riksdagen att anta en Lag om kollektivavtal och Arbetsdomstol. Kollektivavtalslagen innebär - den gäller nämligen fortfarande och utgör numera kärnan i Medbestämmandelagen, MBL - att stridsåtgärder är förbjudna under den tid som ett kollektivavtal gäller. Brott mot lagen behandlas i Arbetsdomstolen.

Ytligt sett kan det tyckas som att lagen gäller lika för båda parter. Det är förbjudet att strejka - men arbetsgivaren får inte heller lock-outa folk under den tid ett kollektivavtal gäller. Men betyder det att likhet inför lagen gäller? Knappast. Som vi alla vet så har arbetsgiva-

ren laglig rätt att flytta hela verksamheten under gällande avtalsperiod (från Karlstad till Arlanda!), lägga ut den på entreprenad (se Posten Försäljning!), driva upp arbetstakten (det känner vi igen!), förändra (försämra!) arbetsorganisationen i stort sett hur han vill, säga upp folk och återanställa vikarier (välbekant, eller hur?), etc, etc. Arbetsgivaren har faktiskt laglig rätt till denna orätt både genom det som sägs i förarbetena till den nu gällande Medbestämmandelagen liksom i själva lagtexten.

Det är mot den här bakgrunden som 1928 års arbetare kallade den nya lagen för en strejkförbudslag. 360.000 fackföreningsmedlemmar strejkade och demonstrerade den dag som lagen behandlades (och godkändes) av riksdagen.

JÅ

För den som vill läsa mer om strejklagarnas historia rekommenderas Kurt Junesjö's Strejk och Gösta Hulténs Arbetsrätt och klassherraväld. Hulténs bok utkom 1971. Det är värt besväret att leta efter den på biblioteken. Det är en skarp bok! Junesjö's bok har fördelen att den för historien ända fram till nutid; det har hänt en hel del de senaste decennierna!

tion. Det är ett både felaktigt och partiskt synsätt. Arbetstagarnas position har istället p.g.a. ökad arbetslöshet och kapitalets internationalisering försämrats i hela den industrialiserade världen.

Lönedumping

Staten och arbetsgivarna har alltid velat inskränka strejkrätten. Det har dolts bakom olika fiffiga motiv. Utredningens

- Att arbetsgivarna har fått starka verktyg att pressa ner de anställdas villkor (lönedumping). Det har skett genom att skyddslagstiftningen till förmån för arbetstagarna har luckrats upp (en flexibel arbetsrätt). I Sverige har det medfört osäkrare anställningsvillkor, framförallt för svagare grupper (över hälften av LO:s unga kvinnor är deltidsanställda och har tillfälliga anställningar).

kan hota med att flytta hela verksamheten från Norrköping till Skottland.

- Att EU skapat nya regler om offentlig upphandling som sägs förbjuda skyddsstatet som kollektivavtal. Upphandling av entreprenader och inhyrning av arbetskraft ger därför lönedumping.

Allt detta tvingar fram lönesänkningar. I stort har emellertid vi i Sverige lyckats försvara vår lönenivå genom starka kollektivavtal och internationellt sett bra strejkbestämmelser. Detta har varit en nagel i ögat på SAF. De har nu blivit bönhörda genom den Öbergska antistrejkkutredningen

Antistrejklagen måste stoppas

Antistrejklagen medför att strejkrätten i Sverige i praktiken blir beroende av statens eller domstolarnas välvilja. Det gäller även om endast delar blir lag t.ex. proportionalitetsprincipen. Fackets position undergrävs, och det är också den uttalade avsikten med förslaget.

Utredningens förslag kommer att remissbehandlas. Men förslagen är så allvarliga att vi redan nu måste börja arbetet emot dem.

Utredningen tillkom på LO:s initiativ. Det finns därför risk för att det centrala facket kan gå med på försämringar genom avtal, även utan lagstiftning. Detta då för att slippa andra dåliga delar i detta förslag.

Strejkrätten är arbetstagarnas enda verk samma vapen för att förbättra anställningsvillkoren. Det vill man nu vrida ur våra händer. Det ska vi inte låta dem göra.

Trots att lagförslagen är det allvarligaste försöket att genom lagstiftning tämja facket sedan 1928, har det bara blivit tyst. Tystnaden kring dessa arbetstagarfientliga förslag får inte fortsätta att råda. Skriv och protester! Rikta era brev till Industriminister Björn Rosengren, Närings- och Handelsdepartementet 103 33 Stockholm med kännedomskopia till ditt förbund och LO eller TCO. Ta upp frågan i ditt förbund, skriv insändare, informera dina arbetskamrater eller gör annars vad Du kan.

Det är nu vi kan påverka!

Kurt Junesjö

Strejk

– en demokratisk rättighet för bättre arbetsförhållanden

KURT JUNESJÖ

Kurt Junesjös bok finns hos sektionerna. Den kan också lånas från klubbexpeditionen. Vill man läsa den på Internet går det också bra: www.kurt.nu.

motiveringen är alltså bara ytterligare en ny fiffighet. Arbetsgivarna däremot har förstärkt sin position. Det har skett genom :

- Att staketen för företagen att flytta sig själva och sitt kapital över gränserna i stort sett har försvunnit. Fackets förhandlingsposition blir svag när arbetsgivaren

Betalserviceutredningen

Per Borg skjuter skarpt mot Postens kassaservice

Ge Posten bankrättigheter! • Rädda lantbrevbäringens kassaservice!

■ Enligt postlagen ska det "finnas en kassaservice i hela landet som innebär att alla har möjlighet att verkställa och ta emot betalningar till enhetliga priser". I Postens avtal med staten åläggs Posten att sköta denna service. Som ersättning erhåller Posten 200 miljoner per år från staten; den verkliga kostnaden beräknas till 400 miljoner.

Sämre service

Regeringen tillsatte i vintras en enmansutredare, Per Borg, f.d. generaldirektör i Försvarets Materielverk, med uppdrag att se över statens ansvar för en grundläggande betaltjänst och kontantförsörjning. I början av januari lade utredaren fram sina förslag, vilka innebär en fortsatt vandring på den breda vägen mot försämrad service (*Betalserviceutredningen, SOU 1998:159 Kassaservice*).

Borg föreslår bl.a. följande:

- Kravet på en rikstäckande kassaservice tas bort ur postlagen
- I konsekvens därmed upphör Postens ålägganden och 200-miljonersbidraget dras in när avtalet upphör den 1 januari 2000.
- Det lilla statliga ansvar för kassaservice som blir kvar läggs över på länsstyrelserna, som får 20 miljoner för besväret.
- Under en treårig övergångsperiod (2000 - 2002) får Postens statligt stöd för att upprätthålla lantbrevbäringens kassaservice fem dagar per månad.
- "Post i butik" ska utvecklas ytterligare. Bl.a. ska det bli lättare att göra kontantuttag när man handlar i en affär.

Storkapitalets politik

Ett exempel på hur utredaren resonerar. Det finns en "obalans" mellan olika serviceområden, konstaterar han. "De statliga subventionerna (200-miljonersstödet/JÅ) till Posten medför en enastående god kassaservice till 700.000 hushåll och

företag i gles- och landsbygd via lantbrevbärare", heter det. Så bra, kan man tycka. Men inte utredaren. Han har nämligen "inte funnit något annat område där servicen är så god". Då kunde man ju tänka sig att man tog den goda postservicen som exempel och förbättrade servicen inom andra områden! Men icke! Postservicen ska lämnas över till "marknaden" och sänkas till samma lägre nivå som annan service! Det är de stora kapitalägarnas logik. Marknaden ska ligga öppen för de stora kapitalen så att de kan tjäna peng-

Om Per Borg får som han vill. Från demonstrationen den 23 oktober 1996.

ar på allt det som det går att tjäna pengar på; resten ska bort! MEN, och det är viktigt, statens pengar ska också de dirigeras över till dem. Småföretag och människor i glesbygd göra sig icke besvär - de är inte värda några 200 miljoner!

SEKO-kritik

SEKO:s förbundsordförande, Sven-Olof Arbestål har skarpt kritiserat utredningens förslag. *Gör Posten till fullservicebank och rädda lantbrevbäringstjänsten!*, kräver han i sitt uttalande.

Kravet om "fullservicebank" är intressant - och rätt! Det var ju så att vi en gång i tiden hade en postbank värd namnet - tills dess Gunnar Sträng på 70-talet påbörjade avvecklingen av Posten genom att sno Postbanken och slå ihop den med Kreditbanken till det som så småningom blev det missfoster vi idag känner som Merita-Nordbanken.

IKEA - men inte Posten!

Den socialdemokratiska regeringen har på senare år blockerat möjligheterna för Posten att återfå fulla bankrättigheter. Det är tydligen helt OK att IKEA öppnar bank, men inte Posten! I varje fall anser den socialdemokratiska regeringen (och partiet?) det. Det finns anledning att vara helt tydlig på den här punkten även om det skär i socialdemokratiska hjärtan; bakom allt pladder och alla välmående arbetsplatsbesök under val-

rörelsen döljer sig sådana här mycket konkreta ställningstaganden mot Posten och mot en god postservice. Just förhindrandet av att återge Posten bankrättigheter gör det mycket svårt att rädda Postens kassaservice. Och med Mona Sahlin som ny postminister lär det tyvärr inte bli lättare än med den föregående odågan!

Därför krävs det tydliga ställningstaganden från SEKO - *facket på posten!* Bra rutet Arbestål! Nu gäller det att koncernfacket också blir lika tydligt!

Jan Åhman

Vad sägs om Trustor som ny ägare till Posten.....

När man så här i slutet av en ordförandetid vill göra en sammanfattning och ska klä sina tankar i ord, märker man hur svårt det är. Det är inte brist på uppslags-sändar det är fråga om. Snarare finns det alldeles för mycket att fundera över. Hur ska man knyta ihop allting?

Jag skulle kunna gå in på terminalutbyggnaden på Årsta (projekt SYD) och skriva om ofullständiga förstudier och en del ologiska slutsatser som drogs därav. Om miljökonsekvensutredningen som saknas trots de starka miljöargument som framfördes. Det vansinnigt höga tempo i planeringen, som med all säkerhet kommer att leda till en del felbeslut med risk för framtida problem, både för de anställda och kunderna. Risk även för att de ekonomiska (glädje)kalkylerna inte håller. Vilket naturligtvis kom-mer att drabba oss på golvet i det långa loppet. Jag skulle kunna skriva om samverkansavtalets uddlöshet.

Stormaktstänkande

Om arbetsmiljöproblem, om den allt högre uppdrivna arbetstakten. Eller hotet om en allt sämre förläggning av arbetstiden. Dessvärre handlar det mesta om negativa saker.

Den genomgående känslan jag har, är tyvärr en stor oro. Oro för hela posten och postbranschens utveckling. Oro även för Postens (outtalade) strävan att bli privatiserad fullt ut och därmed befriad från de samhällstjänster man utför utan full kostnadsersättning. (vilket man naturligtvis ska ha i alla fall). Men man ska ha klart för sig att en privatisering skulle slå hårt mot personalen. Då skulle man snabbt kunna sparka alla som jobbar inom olönsamma delar. Och sedan när de återstående anställda är livrädda att tappa sina jobb, skruva upp tempot lite ytterligare.

Jag känner också oro för Postens stormaktstänkande. Lusten att lägga under sig nya marknader i Baltikum och Polen. Om det skulle gå företaget väl i händer, vad är

det då som säger att man inte går ihop med andra företag och flyttar ut huvudkontoret i Europa? Man kanske säljer ut hela verksamheten till konkurs-drabbade City Mail eller till ett företag som inte alls opererar på postmarknaden. Vad sägs om att få ett Trustorliknande företag som ägare? Skulle personalen få det bättre? Knappast! Inför ett sådant händelseförlopp finns det verkligen anledning att vara orolig för de anställda.

Det allmänna hälsotillståndet på Posten är en annan källa till oro.

Den fysiska och mentala belastningen,

**Magnus
får
sista ordet**

till följd av bl.a. det högt uppdrivna tempot, har ökat hela tiden. Inte bara bland folk på golvet utan även bland lagledare och chefer. Stressen leder ofrånkomligt till ohälsa, med arbetsskador (olycksfall) och förslitningsskador som följd. I den mentala ohälsans spår, kan bland annat drogmisbruk förväntas. I kombination med den allt högre medelåldern, som kommer att påskynda utslitningen av personalen, kan staten räkna med kostnadsökningar av obehagliga mått. Ledningsfilosofin inom Posten är något jag riktigt skräms av. Hela inställningen gentemot personalen, facket och allmänheten, präglas av en så dålig lyhördhet att den snarare kan liknas vid ett feodalt statistiskt synsätt.

Istället för att föra en ständig dialog med alla parter, i syfte att skapa ett modernt företag, som gynnar alla intressenter (personal, kunder, samhället, allmänheten) bästa, har man hamnat i en

återvändsgränd. "Vi-vet-bäst"-attityden är förhärskande. Förtroendet för företaget ökar självklart inte, när man inte lyssnar och tar till sig kritik.

Tickande bomber

Ur många aspekter är de orosmoment jag tagit upp (det finns flera), tickande bomber, där tiden till detonationen blir allt mindre.

Som jag ser det är det enda vettiga att återgå till en reglering av det svenska postväsendet. Detta för att få en sansad posthantering i det här landet. Servicen blir säkerställd. Allmänheten blir nöjd. Personalen riskerar inte att slitas ut lika snabbt. Kanske kan vi rent av kan få lite yrkesstolthet tillbaka och behandlas med viss respekt. Staten får då också de samhällstjänster man vill ha utförda till ett rimligt pris (och jag tror att det är fullt möjligt att bedriva en självbärande postverksamhet). Man slipper dessutom en massa onödiga sociala och medicinska utgifter för postfolk som mår dåligt.

Tyvärr är jag pessimistisk till en återreglering, eftersom marknadsliberalismen styr och inga maktöron vill lyssna. En möjlighet skulle dock vara att allmänheten fick nog och gjorde postfrågorna till en het potatis och tvingade politikerna att ta sitt ansvar för postpolitiken.

En annan väg att gå, är naturligtvis att personalen, likt kollegor på många håll i världen, tvingar företaget i en annan riktning. I dagsläget känns det dock som om felnavigeringen av skutan kan pågå ett tag till. Personalens stora lojalitet kan utnyttjas ytterligare. Men jag hoppas att jag har fel. Jag kanske är lika dålig på att sia om framtiden, som jag är på att spela på hästar.

Tack för den här tiden och trots allt med hopp om framtiden

Magnus Rönström

*Redaktören hoppas att Magnus fortsätter som medarbetare i Facktuellt, även om han nu stiger åt sidan och vilar upp sig ett tag från ordförandeskapet i Sektion Klara-Företagspost!
Artikeln har tidigare publicerats i sektionens tidning Fp-Nytt.*